

Alapvető latin szakszavak I. (Dēclīnātiō = Névszóragozás)

Latin névszók:

- a.) főnév (discipulus, -ī m. - tanuló, tanítvány)
- b.) melléknév (bonus 3 - jó)
- c.) számnév (ūnus 3 - egy)
- d.) névmás (ego - én)

- A névszók SZÁMai:

- egyes szám = singulāris (rövidítve: **sing.**)
- többes szám = plūrālis (rövidítve: **plur.**)

- A névszók NEMei:

- hímnem = masculīnum (rövidítve: **m.**)
- nőnem = fēminīnum (rövidítve: **f.**)
- semlegesnem = neutrum (rövidítve: **n.**)

- A névszók ESETei:

- Alanyeset = Nōminātīvus (röv.: **nom.**) → Kérdései: **Ki? Mi? Kik? Mik?**

Azt a személyt/dolgát fejezi ki, aki/ami tesz valamit.
Magyarra fordításnál nem kap külön ragot.
Ez az alany. Példa: Az ember énekel.

- Tárgyeset = Accūsātīvus (röv.: **acc.**) → Kérdései: **Kit? Mit? Kiket? Miket?**

Ez az eset a *kit?* vagy *mit?* kérdésre felelő viszonyt jelöli; vagyis azt a szót, amely a tárgy szerepét tölti be a mondatban.
Magyarra **-t** raggal fordítjuk.
Ez a tárgy. Példa: Az embert látom.

- Birtokos eset = Genitīvus (röv.: **gen.**) → Kérdései: **Ki(k)nek a...? Mi(k)nek a...? Ki(k)é? Mi(k)é?**

Azt a személyt/dolgát fejezi ki, akinek/aminek a tulajdonáról van szó.
Magyarra **-nak a.../-nek a...** raggal fordítjuk, de sokszor minden rag nélkül érthető.
Ez a birtokos. Példa: Ez az ember(nek a) földje.

- Részeshatározó eset = Datīvus (röv.: **dat.**) → Kérdései: **Ki(k)nek? Mi(k)nek?**

Azt a személyt/dolgát fejezi ki, akinek/aminek (a számára, részére, javára) tesz valaki valamit.
Magyarra **-nak/-nek** raggal fordítjuk.
Ez a részeshatározó. Példa: Ez tetszik az embernek.

- Általános határozó eset = Ablātīvus (röv.: **abl.**) → Kérdései: **Ki(k)től? Mi(k)től?**

Kivel? Mivel? Kikkel? Mikkal? Hol? Mikor? Honnan? Ki(k)ről? Mi(k)ről? Kiben? Miben?...stb.

Több mindent kifejezhet, legtöbbször azt a személyt/dolgát, akitől/amitől vagy akivel/amivel (aki által/ami által) történik valami.
Többnyire **-tól/-től** vagy **-val/-vel** raggal fordítjuk. Amint a kérdések is mutatják, más fordítás is lehetséges. Ezek mindig határozók.
Példa: Emberrel találkoztam. Ezt a barátomtól kaptam.

Ritkábban előforduló esetek:

- Megszólító eset = Vocatīvus (röv.: **voc.**) → Példa: Fiam! Ó, nagy hadvezér! Emberek!

- Helyhatározó eset: Locatīvus (röv.: **loc.**) → Kérdése: **Hol?**

Példa: Rómában, Veronában